

Novorozenecké období

Od narození do šesti týdnů

Porod

Přechod dítěte z chráněného intrauterinního života.

Důraz na nenásilný, přirozený, něžný porod, šetrný k matce a dítěti.

Frédéric Leboyer, Michel Odent – francouzští porodníci

Problémy porodnictví

Způsob porodu, který staví ženu do role podřízeného pacienta a minimalizuje možnosti její aktivní spolupráce a rozhodování.

Neosobní a anonymní přístup porodnického personálu, chybí emoční podpora, matky označeny za nespolupracující.

Upřednostňování hygienických aspektů péče před psychologickými, není vždy možnost důkladně se přivítat s novorozencem.

Separace matka – dítě: několikahodinová i na odděleních se systémem rooming-in, několikadenní v ostatních případech
Nedostatečné informace o kojení.

Nerespektování vlastního biorytmu dítěte: přednost má organizační jednoduchost.

Rutinní práce dětských sester – rychlé, zručné pohyby, chybí jemné signály, jemné dotyky.

Stavy vigility novorozence

Stavy spánku a bdění rozlišeny, spánek rozdroben do většího počtu kratších úseků, spánek zabírá 20 hodin.

6 základních stavů (Brazelton):

- hluboký spánek – pravidelný dech, zavřené oči, minimální pohyb, nízký svalový tonus
- lehký spánek (REM fáze) – oči mohou být pootevřené, rychlé oční pohyby, nepravidelný dech, drobné záškuby, nahodilé pohyby, časté změny mimického výrazu
- dřímota – přechodný stav mezi spánkem a bděním
- klidný bdělý stav – jasný pohled, zaměřená pozornost na sledování a naslouchání okolí
- aktivní bdělý stav – značná pohybová aktivita s velkými pohyby končetin, často krátké hlasové projevy
- pláč – velká pohybová aktivita, nepravidelný dech, křik

Rozeznávání těchto stavů důležité pro správné zacházení s dítětem!

Smysly a reflexy

Základní nepodmíněné reflexy – hledací, sací, polykací, vyměšovací, obranné, orientační, úchopové, polohové.

Smysly novorozence

Zrak – vidí od počátku, zraková ostrost podstatně snižena, dospělé úrovně dosahuje až kolem 1 roku, pozornost přitahuje pohyb, dává přednost ostrým kontrastům a složitým vzorcům před jednoduchými, křivkám a lomeným liniím před rovnými přímkami, nejvíce přitažlivější lidský obličej a jeho zobrazení, rozlišuje dobře základní barvy a tvary, pozornost udrží až 10 min, zapamatování viděného – má-li matka na obličeji masku, dítě se na ni upřeně dívá, méně pije, hůře usíná

Sluch – preference vyššího ženského hlasu, pozná a preferuje hlas své matky, hlubší zvuky a tedy i hlas otce hůře pronikají do dělohy, výběr říkanky, povídky, která je známá z prenatálního období; zvuky, na které je dítě zvyklé nejsou rušivé, i když jsou silné, jiné slabší působí rušivěji

Smysly

Již v prvních minutách po narození spojují info z různých smyslů, obracení pohledu za zvukem, později se tato schopnost ztrácí a objevuje se až na přelomu 3. a 4. měsíce.

Hmat – uklidňuje teplo a dotyky, hmat oblastí úst, sání prstů již prenatálně, od 24. týdne. Porovnání informací z různých smyslů – hmatem pozná tvar, zrakem je schopno jej vybrat.

Chuť a čich – velký význam právě v tomto věku, pozná matku i její oblečení po čichu, chuť vyvinuta již prenatálně.

Schopnost **vnímání bolesti**

Schopnost učit se

Nejdůležitější, s čím se novorozenec rodí! Nehotovost je předností, možnost osvojit si mnohem větší repertoár chování. Zralý novorozenec hledá souvislosti v podnětovém okolí a získává z nich zkušenosti. Sám aktivně vyhledává problémy, zajímavosti a pátrá po jejich správném řešení. Objevuje vztah mezi jeho vlastním chováním a následky tohoto chování v okolí – základ pro pochopení principu kauzality (křikem přivolám dospělého, rukou rozhoupu zavěšenou hračku,...).

Učí se aktivně si vybírat příjemné a vyhýbat se nepříjemnému!
Neexistující kauzální vztah.

Sociální chování novorozence

Sociálně naivní (chybí mu zkušenost) x sociálně slepý (chybí mu smysl pro sociální signály).

Reaguje na lidský hlas – vysoký ženský.

Vysoký zájem vzbuzují rysy lidského obličeje.

Úchopový reflex silnější, jedná-li se o prst.

Plazivé reflexní pohyby mnohem živější na nahém těle než v postýlce.

Podmínky ze strany dospělého – věnovat se novorozenci s nerozdělenou pozorností.

Synchronie pozornosti a afektu – společné zaměření pozornosti a společně sdílené emoce.

Dovednosti intuitivního rodičovství.

Časná asynchronie a nedostatek sociální interakce vede k chaotickým asynchronním vzorcům v pozdějším věku.